

info regio

Ténylap | 2006

HU

Régiók és városok a növekedés és a munkahelyteremtés szolgálatában: A kohéziós és regionális politikával kapcsolatos, 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó rendeletek áttekintése

Fokozottabb ütemű növekedést és még több munkahelyet az Európai Unió valamennyi régiójában és városában – 2007 és 2013 között ez a kohéziós politika és eszközeinek központi üzenete. Ez idő alatt az Európai Unió által a kohéziós eszközök bevetésével megvalósított – és minden idők legjelentősebb – beruházásainak 2004-es áron számított értéke eléri a 308 milliárd eurót; a beruházások célja a regionális növekedési programok támogatása és a munkahelyteremtés ösztönzése. A teljes összeg 81,54%-át a „konvergencia” célkitűzésre fordítják, amelynek keretében a legszegényebb tagállamok és régiók jogosultak támogatásra. A többi régióban a „regionális versenyképesség és foglalkoztatás” célkitűzés keretében a strukturális alapok kb. 15,95%-át fordítják az innováció, a fenntartható fejlődés, a könnyebb hozzáférhetőség és a képzési projektek támogatására. Végül az európai területi együttműködési célkitűzés keretében további 2,52% jut a határokon átnyúló, a transznacionális és az interregionális együttműködés céljaira. A fejlődésben lemaradt térségekben a kohéziós és a regionális politika várhatóan 10%-os növekedési többletet eredményez, és több mint 2,5 millió új munkahelyet teremt. A 2000–2006-os időszakhoz képest a legfontosabb szakpolitikai kihívások a következők:

- a kohéziós és regionális politika minden eddigénél hangsúlyosabban összpontosít a megújult növekedési és munkahelyteremtési programra, aminek köszönhetően a program még könnyebben lesz elfogadható regionális és helyi szinten
- a kohéziós és regionális politikát egy fokozottan stratégiai megközelítést is magában foglaló új struktúra révén korszerűsítik;
- a kohéziós és regionális politika működése egyszerűbb és hatékonyabb lesz: pl. 6-ról 3-ra csökken az eszközök száma, az újonnan bevezetett „arányossági” elvnek köszönhetően mérséklődik a bürokrácia, 3 helyett 2 lépésben történik a programozás, a közösségi szabályok helyett a nemzeti támogathatósági szabályok lépnek érvénybe, valamint a tagállamoknak és a régióknak nagyobb felelősséget kell vállalniuk és fokozottabb átláthatóságot kell biztosítaniuk az alapok kezelése terén.

A kohéziós politikáról szóló közösségi stratégiai iránymutatók – a strukturális alapokkal kapcsolatos és közös szervezési szabályokat megállapító rendeletek alapján – írják elő, hogy az Unió növekedési és munkahely-teremtési célkitűzései állnak a középpontban. Ennek ismeretében a tagállamok nemzeti stratégiai referenciakeretet, valamint nemzeti és regionális operatív programokat állítanak fel, amelyek kiemelik az intervenció területeit és stratégiáit. E referenciakeret és operatív program keretében történik a projektek helyszíni kiválasztása és finanszírozása, amelyet – a stratégiai nyomon követéssel együtt – a bizottsági szolgálatokkal együttműködő nemzeti és regionális hatóságok végeznek el, miközben az ő feladatuk a legfontosabb projektek kiválasztása, ellenőrzése és értékelése. A növekedési és munkahely-teremtési program célkitűzései megvalósítása érdekében egyes kiadásokkal kapcsolatos célkitűzésekről megállapodás született: a „konvergencia” célkitűzés esetében a cél a teljes rendelkezésre álló finanszírozási összeg 60%-a, míg a „regionális versenyképesség és foglalkoztatás” célkitűzés esetében annak 75%-a, amelyet olyan intézkedésekre kell előirányozni, mint a kutatás és innováció, az információs társadalom és a fenntartható fejlődés.

A strukturális alapokkal kapcsolatos rendeletek 2007–2013 között

Az Európai Közösségeket létrehozó szerződés 158–162. cikke előírja, hogy átfogó harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében a Közösség úgy alakítja és folytatja tevékenységét, hogy az a gazdasági és társadalmi kohézió erősítését eredményezze, és csökkentse a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségeket. A 2007–2013 közötti időszakban a fenti célkitűzések megvalósítására szolgáló eszközök jogalapja az az öt rendeletből álló csomag, amelyet a Tanács és az Európai Parlament 2006 júliusában fogadott el.

- Az **általános rendelet** meghatározza a három kohéziós eszköz – az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és a Kohéziós Alap – végrehajtására vonatkozó közös elveket, szabályokat és előírásokat. Az Unió, a tagállamok és a régiók közötti megosztott irányítás

elvére építve, valamint a kohéziós politikáról szóló közösségi stratégiai iránymutatások és azok nyomán követése alapján ez a rendelet új programozási eljárást, illetve a pénzügyi irányítás, ellenőrzés és értékelés közös szabályait írja elő. A támogatások folyósításának megreformált rendszerében egyszerűsödik, arányosabbá és centralizáltabbá válik a strukturális alapok és a Kohéziós Alap kezelése

- Az **Európai Regionális Fejlesztési Alapról** (ERFA) szóló rendelet – amelynek célja a magán- és állami beruházások támogatása az Unió régiói közötti egyenlőtlenségek csökkentésével – meghatározza az alap szerepét és a beavatkozások területeit. Az ERFA támogatja az EU területén megvalósuló regionális fejlődést, gazdasági változást, megerősített versenyképességet és a területi együttműködést célzó programokat. Az elsődlegesen finanszírozott területek közé tartozik a kutatás, az innováció, a környezetvédelem és a kockázat-megelőzés, míg az infrastruktúra – különösen a legkevésbé fejlett régiók esetében – továbbra is fontos szerepet játszik.
- Az **Európai Szociális Alapot** (ESZA) az európai foglalkoztatási stratégiával összhangban hajtják végre, középpontjában négy kulcsfontosságú terület áll: a munkavállalók és vállalkozások alkalmazkodóképességének növelése, a foglalkoztatás és a munkaerő-piaci részvétel javítása, a társadalmi integráció megerősítése a diszkrimináció elleni küzdelem révén, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci belépésének megkönnyítése, és a reformpartnerség foglalkoztatás és integráció terén való ösztönzése.
- A **Kohéziós Alap** a környezet és a transzeurópai közlekedési hálózatok terén járul hozzá a tevékenységekhez. Az Alap a közösségi átlag 90%-át meg nem haladó bruttó nemzeti jövedelemmel (GNI) rendelkező tagállamokat érinti, azaz az új tagállamokat, valamint Görögországot és Portugáliát. Spanyolország átmeneti alapon támogatható a Kohéziós Alapból. Az új időszakban a Kohéziós Alap – az ERFA-val együtt – elsősorban a decentralizált irányítású, több évre szóló beruházási programokat támogatja, nem pedig egyéni projekteket terjeszt a Bizottság elé jóváhagyásra.
- Az ötödik rendelet bevezeti az **európai területi együttműködési csoportot** (EGTC). Ezen új jogi eszköz célja a határokon átnyúló, a transznacionális és/vagy az interregionális együttműködés megkönnyítése a regionális és helyi hatóságok között. E jogi személyiséggel felruházott csoport hajtaná végre a területi együttműködési programokat, a résztvevő nemzeti, regionális, helyi vagy egyéb hatóságok közötti megállapodás alapján.

Célkitűzések, támogatható régiók és eszközök

A 2007–2013 közötti időszakban az ERFA, az ESZA és a Kohéziós Alap a következő három célkitűzéshez járul hozzá: Konvergencia (ERFA, ESZA és a Kohéziós Alap), regionális versenyképesség és foglalkoztatás (ERFA, ESZA) valamint az európai területi együttműködés (ERFA). A „konvergencia” célkitűzésre az uniós átlag 75%-át meg nem haladó GDP-vel rendelkező régiók jogosultak, míg a többi régió a „regionális versenyképesség és foglalkoztatás” célkitűzés kedvezménye-

zettje. Az európai területi együttműködési célkitűzés keretében földrajzi értelemben a határ menti illetve a transznacionális együttműködési területen található régiók támogathatók, mely támogathatóság alapja egy bizottsági határozat. A három célkitűzés pénzügyi forrásait és azok elosztásának módszerét az általános rendelet határozza meg. Az összegek 2004-es árakban szerepelnek. A célkitűzések, a támogatható régiók és a kiutalások a következők szerint alakulnak:

- A „**konvergencia**” célkitűzés lényege a legkevésbé fejlett régiók és országok konvergenciáját elősegítő, növekedést előidéző feltételek és tényezők javítása. A 27 tagállamot számláló EU-ban ez a célkitűzés – 17 tagállamban – 84, egyenként 154 millió lakosú régióra vonatkozik, ahol az egy főre eső GDP nem éri el a közösségi átlag 75%-át, valamint – fokozatosan megszüntetve – további 16, egyenként 16,4 milliós népességű régiót érint, ahol a GDP a kibővített EU-val járó statisztikai hatás következtében éppen, hogy meghaladja a küszöbértéket. A „konvergencia” célkitűzés keretében rendelkezésre álló összeg 251,1 milliárd euró (a teljes összeg 81,5%-a), melynek megoszlása a következő: 189,6 milliárd eurót kapnak a „konvergencia” célkitűzés kedvezményezett régiói, 12,5 milliárd eurót tartalékolnak a célkitűzés alól fokozatosan kivont régiók számára, és 61,6 milliárd eurót a Kohéziós Alapra – amely 15 tagállamra vonatkozik.
- A „konvergencia” célkitűzés kedvezményezett régióin kívül a „**regionális versenyképesség és a foglalkoztatás**” célkitűzés célja, hogy kettős megközelítésben erősítse a régió versenyképességét és vonzerejét. Először is a fejlesztési programok keretében a régiók az innováció, a tudásalapú társadalom, a vállalkozó szellem, a környezetvédelem valamint azok könnyített hozzáférhetőségével megelőzhetik és elősegíthetik a gazdasági változást, másodsor pedig a több és jobb minőségű munkahely teremtését szolgáló célkitűzés támogatása a munkaerő adaptálásával és a humán erőforrásban eszközölt beruházásokkal. A 27 tagállamot számláló EU-ban összesen 168 régió – mintegy 314 millió lakos – részesülhet támogatásban. Ezek közül 13, egyenként, 19 millió lakost számláló régió tartozik azok közé, ahol a támogatást fokozatosan vezetik be (ún. „phasing-in” területek), és amelyek – az 1. célkitűzés alá tartozó egykori státuszuknál fogva – különleges pénzügyi juttatásban részesülnek. A 49,1 milliárd euró – melyből 10,4 milliárd jut a fenti „phasing-in” régióknak – a teljes kiutalás valamivel kevesebb, mint 16%-a. E célkitűzés 19 tagállam régióit érinti.
- Az „**európai területi együttműködés**” célja, hogy közös helyi és regionális kezdeményezések révén tovább erősödjön a határokon átnyúló együttműködés, az integrált területfejlesztést elősegítő intézkedések révén a transznacionális és interregionális együttműködés, valamint a tapasztalatcsere. A határ menti területeken élő lakosság lélekszáma eléri a 181,7 millió főt – ez az EU teljes lakosságának 37,5%-a –, míg az összes uniós régió és polgár a meglévő 13 transznacionális együttműködési terület egyikének fennhatósága alá tartozik. Az e célkitűzéshez rendelkezésre álló 7,75 milliárd euró (a teljes összeg 2,5%-a) a következők szerint oszlik meg: 5,57 milliárd euró jut a határokon átnyúló, 1,58 milliárd euró a transznacionális és 392 millió euró az interregionális együttműködésre.

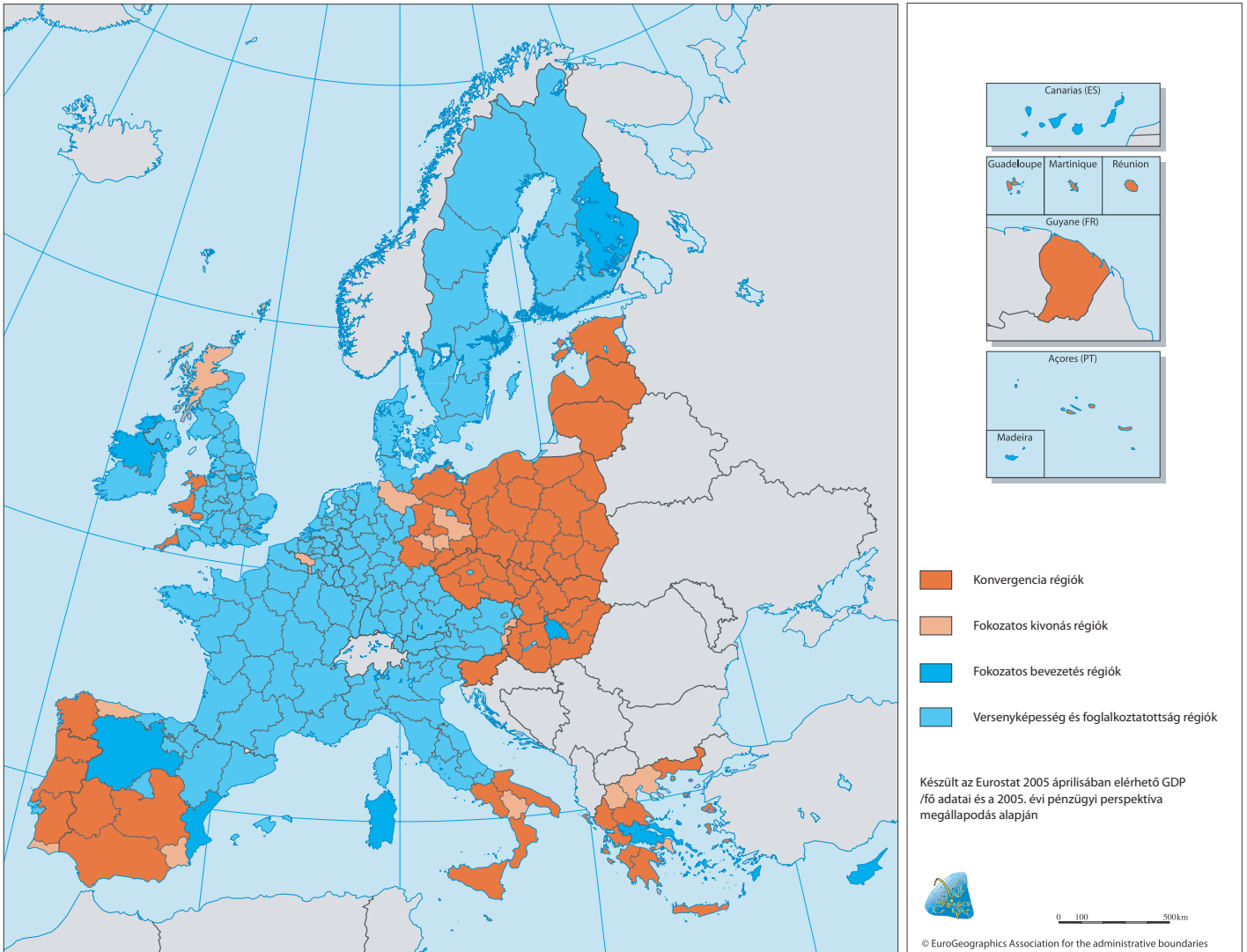
A kohéziós eszközök összpontosítása a prioritást élvező területekre

Az általános rendelet előírja, hogy közérdekű ügyek esetében a kohéziós kiadásokat új szempontok szerint kell átcsoportosítani. A támogatás rendeltetésének megjelölése (ún. „earmarking”) érdekében a tagállamok a támogatásokat a megújult növekedési és munkahely-teremtési stratégiában (a lisszaboni stratégia) szereplő kategóriák valamelyikére kell,

hogyan fordítsák. E kategóriák olyan prioritást élvező területeket érintenek, mint a kutatással és technológiai fejlesztéssel, az innovációval és vállalkozással, az információs társadalommal, a közlekedéssel (a konvergencia-célkitűzés kedvezményezett régiói esetében) az energiával – beleértve a megújuló energiaforrásokat – környezetvédelemmel, humán erőforrással és munkaerőpiaccal kapcsolatos kérdések. A „konvergencia” célkitűzés régiói számára a fenti prioritásokra fordítandó kiadások 60%-át, míg a „regionális versenyképesség és foglalkoztatás”

KOHÉZIÓS POLITIKA, 2007-2013: TÁJÉKOZTATÓ PÉNZÜGYI ELKÜLÖNÍTÉSEK (MILLIÓ EUR, 2004. ÉVI ÁRAK)							
	KONVERGENCIA CÉLKITŰZÉS			REGIONÁLIS VERSENYKÉPESSÉG ÉS FOGLALKOZTATÁS CÉLKITŰZÉS		EURÓPAI TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉS CÉLKITŰZÉS	ÖSSZESEN
	Kohéziós Alap	Konvergencia	Statisztikai fokozatos kivonás	Fokozatos bevezetés	Regionális versenyképesség és foglalkoztatottság		
België/Belgique			579		1 268	173	2 019
Ceska Republika	7 830	15 149			373	346	23 697
Danmark					453	92	545
Deutschland		10 553	3 771		8 370	756	23 450
Eesti	1 019	1 992				47	3 058
Ellas	3 289	8 379	5 779	584		186	18 217
Espana	3 250	18 727	1 434	4 495	3 133	497	31 536
France		2 838			9 123	775	12 736
Ireland				420	261	134	815
Italia		18 867	388	879	4 761	752	25 647
Kypros	194			363		25	581
Latvija	1 363	2 647				80	4 090
Lietuva	2 034	3 965				97	6 097
Luxembourg					45	13	58
Magyarország	7 589	12 654		1 865		344	22 452
Malta	252	495				14	761
Nederland					1 477	220	1 696
Österreich			159		914	228	1 301
Polska	19 562	39 486				650	59 698
Portugal	2 722	15 240	254	407	436	88	19 147
Slovenija	1 239	2 407				93	3 739
Slovensko	3 433	6 231			399	202	10 264
Suomi-Finland				491	935	107	1 532
Sverige					1 446	236	1 682
United Kingdom		2 436	158	883	5 349	642	9 468
Bulgaria	2 015	3 873				159	6 047
Romania	5 769	11 143				404	17 317
Máshová nem sorolt						392	392
ÖSSZESEN	61 558	177 083	12 521	10 385	38 742	7 750	308 041

EU-25: Konvergencia és regionális együttműködés és foglalkoztatás régiók, 2007-2013

célkitűzés régiói számára e kiadások 75%-át kell fordítani. E rendelkezések kizárólag az EU15 tagállamaira vonatkoznak, az új tagállamokat nem érintik.

Új regionális politikai eszközök és pénzügyi tervezés

A 2007–2013 közötti időszakban a tagállamok és a régiók három új regionális politikai eszköz segítségével érhetik el, hogy az alapok kezelése rendezett és hatékony, a pénzügyi tervezési eszközök kihasználása pedig optimális legyen. Az Európai Bizottság, az Európai Beruházási Bank (EBB) és egyéb pénzügyi intézetek közötti szorosabb együttműködés révén a nemzeti és a regionális intézmények szintjén fokozódnak a kapacitások.

- **A JASPERS** (az európai régiók beruházásait támogató közös program) célja, hogy fejlessze az Európai Bizottság, az EBB és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank közötti együttműködést a szaktudás egyesítése és tagállamok-

nak és a régióknak a legfontosabb projektek előkészítéséhez nyújtott támogatás érdekében.

- **A JEREMIE-program** (mikro-, kis- és középvállalkozásokat támogató közös európai források) az Európai Bizottság, az EBB valamint az Európai Beruházási Alap közös kezdeményezése azzal a céllal, hogy a mikro-, a kis- és a középvállalkozások számára megkönnyítse a finanszírozáshoz való hozzáférést az Európai Unió különböző régióiban;
- **A JESSICA-program** (közös európai támogatás a városi területeken történő fenntartható beruházásokhoz) az Európai Bizottság kezdeményezése az EBB-vel és az Európa Tanács Fejlesztési Bankjával együttműködésben, célja a városi területeken való fenntartható beruházások elősegítése.

Bővebb információ: http://ec.europa.eu/regional_policy